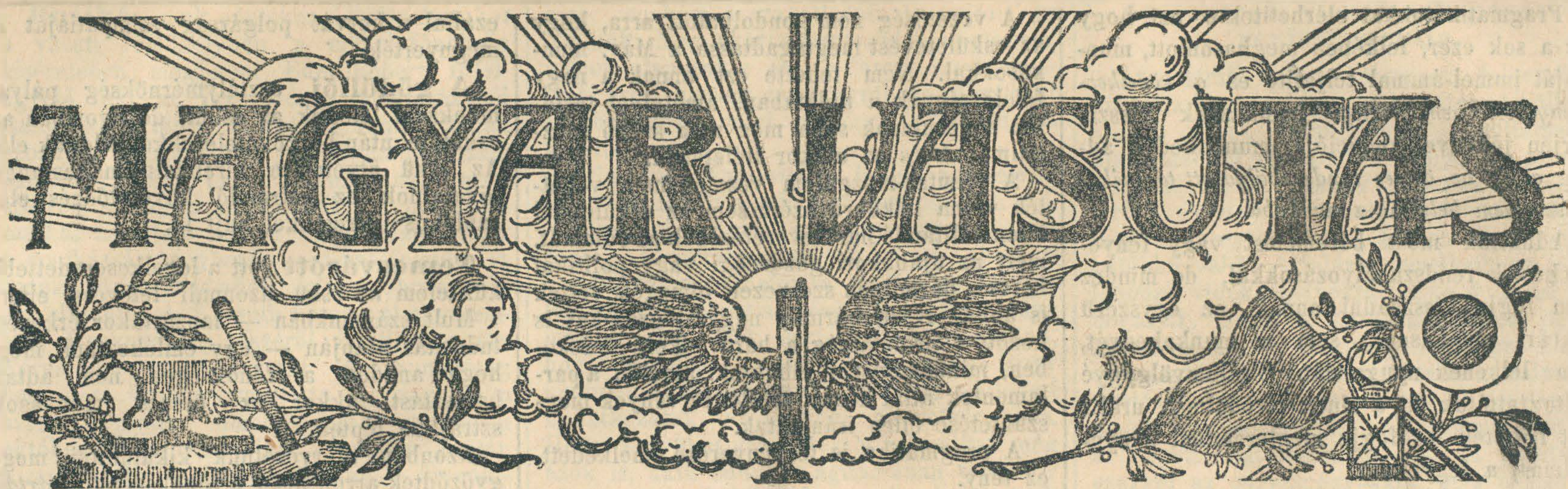

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Garay-utca 16. szám, II. emelet, 9,
ahová minden levél és küldemény címezendő.

Megjelenik
minden héten
pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hóra — — — — — 80 kor. Félévre — — — — — 4.80 kor.
Negyedévre — — — — — 2.40 „ Egyes szám — — — — — 0.20 „
A Szövetség tagjai díjtalanul kapják.

Szövetségünk tagjaihoz.

Munkások! Kartársak!

A Máv. igazgatósága rendeletet adott ki, amelyben megtiltja azt, hogy egy nem létező szabadszervezet vagy lapbizottság tagjai legyetek.

Ezen rendeletet a szolgálati főnökök nagy része felhasználja arra, hogy titeket félrevezetve, a Szövetségünkől vagy a Szövetség vezetőségéből való kilépésre terrorizáljon.

A szolgálati főnökök ezen hitvány eljárása kudarcot vallott a tagok összetartása és józansága folytán.

Akadnak azonban egyes helyek, mint Miskolc is, ahol a műhelyfőnök a legképtelenebb erőszak alkalmazásával bírta reá a helyi csoport vezetését a lemondásra.

Szövetségünk beadványban fordult a visszaélés megtorlásáért az igazgatóság-hoz, mert a pragmatikában biztosított jogok felrugasztása köttetett el.

Figyelmzettetjük tagjainkat, hogy sehol ne üljenek fel a rendelet ilyen rosszakaratu félremagyarázásának.

Ludvigh elnökgazgató kijelentette Szövetségünk elnökének és titkárának, hogy olyan rendelet, amely a Szövetségünkől való kilépést megkövetelné, nem adatott ki az illető főnökök ellen eljárást indít, ha bebizonyul a visszaélésük.

Gazság-e vagy örület!?

Az elmúlt hét példátlanul áll a vasuti munkásmozgalom történetében. Habár a vasuti munkások mozgalmát a múltban sem kezelték keztyüs kézzel, de arra a féktelen terrorizmusra, arra az eszeveszett hajszára még nem volt példa mozgalmunk történetében, amelyet a Máv. igazgatósága indított azon munkástársaink ellen, akikről akár pusztá gyanúkok alapján, akár aljaslelkű denúciánsok besugására feltételezte, hogy mozgalmunknak lelkes, elvű katonái.

Az örülettel határos az a gazság, amelyet elkövetett az évtizedek óta becsületesen dolgozó, munkában megrokkant, többnyire család munkástársainkkal szemben.

Most olyan a sinek birodalma, mintha egy minden emberi érzés nélküli barbár csorda vonult volna keresztül, gyújtva, rabolva, ölvé!

Aók és köny fakadt ott, ahol az igaz-

gatoság által kiadott, barbár szellemű rendelet nyomán a vasutasok Haynani megkezdtek a vértételek gyártását.

De az elkeseredés és vad bosszu tüze is kigyult azoknak a szívében, akiket az elszabadított véredek fogait csattogatva üldöznek, hogy testeiket marcangolva, odavethessék tehetetlenül, a tobzódó hatalmi örvongók lábaihoz!

Ma még csak az elkeseredés, gyűlölet vad tüze ég az üldözöttek szívében! De mi lesz holnap!? Erre feleljetek ti örvongó Cézároknak, ha felidéztek ezeket az állapotokat.

Azt hiszitek-e tán, hogy az elkeseredés és bosszu tüzét el tudjátok fojtani azzal a pragmatikával, amelyet elsősorban ti, a megalkotói, rugtatok fel? Vajjon hiszitek-e, hogy a munkásságot a börtön rémével, avagy a nyomor korbácsával vissza lehet tartani attól, hogy a hatalmi örvongás áldozatául esett társaikért sikra szálljanak!?

Hát nem ismeritek-e a munkáslap harc készségét a multból!?

Nem látjátok-e ti a munkásság gigászi küzdelmét a jelenben!?

Nézzetek gyűlölettől lángoló szemekkel az örök hó és jég birodalma felé. Nem látjátok-e elvonulni szemeitek előtt a bitófák százain függő proletárokat? Nem látjátok-e a véreskezü zsarnok golyóitól porbahultak tizezeit!?

Vajjon megszűnt-e, pihent-e csak pillanatra is a szabadságra törő nép küzdelme!?

Nem lett-e még elkeseredettebb, vérengzőbb az a harc, amelyet a letiport, a kancsukával és ólombányával kormányzott nép folytat elnyomói ellen!?

Hiszitek-e ti, akik kenyér és jog helyett korbáccsal akartok elégedettséget, fegyelmet teremteni, hogy ha az utcára dobjátok azokat, akik becsületes szívük sugallatát követve, proletárokhöz méltó bátorsággal küzdenek sok ezrenyi társaikért, akkor nyugalom lesz a sinek birodalmában?

Ismeritek-e a tömeg pszichológiáját? Tudjátok-e, hogy a ti féktelen terrortok, hatalmi örvongétek csak pillanatra fogja elnyomni a tömeg lelkében dúló elkeseredést, hogy annál elementárisabb erővel törjön ki!?

Tudjátok-e, hogy ha az erőszakkal elnyomott tömegszenvédey kitör, akkor az zuzva, rombolva fog elvonulni fejeitek felett, hogy iótékony viharoként megtisztítsa a léget

a fertőző miazmáktól, amelyek elpusztulással fenyegetik az emberiséget?

Vajjon tudtok-e a leszámolás pillanatában mentő körülményt felhozni lelketlen gázságtokra!?

Mivel tudjátok indokolni annak a kilenc temesvári munkásnak az elbocsátását, akik nem követtek el semmivel sem nagyobb bünt, mint sok száz társaik, akik halasztást kértek másnapig az eskütelételhez, arra a pragmatikára, amelyet még nem is ismertettek velük?

Mivel tudjátok menteni azt a nyílt gázságot, hogy a száz és száz halasztást kérő és a műhelyfőnök által ezért kizárt munkás közül éppen azokat bocsátották el, akiket egy nyomorult, aljas egyén demúciált, mint lapbizottsági tagokat?

Azt mondjátok ez nem igaz!? Hát a hónapokkal előbb kezeink közé jutott bizalmas rendelet nem bizonyítja-e a napnál fényesebben cselekedeteitek aljasságát!?

Mivel tudjátok indokolni az Északi főműhelyből Garai munkástársunk felfüggesztését? Azzal tán, hogy testi épségének kockáztatásával bírta reá a dunaparti raktár munkásokat az eskütelételhez. Vagy azzal, hogy azt mondta az elkeseredett raktári munkásoknak, hogy addig ne kezdjenek semmiféle harcot, míg a Szövetség központi vezetősége erre fel nem szállítja őket? Ti tudjátok jól, hogy a Szövetség vezetősége erre sohasem szállította volna fel őket. Ti tudjátok azt, hogy Garai munkástársunk csak az elkeseredett tömeg megnyugtására mondotta ezt.

Ti tudjátok jól mindezt, de nektek áldozat kell, hogy kéjjeleghessetek a munkásság elkeseredésében.

Jól van urak! Csak főzzetek ki hitvány-nál hitványabb terveket a munkásság guzsbakötésére. Majd ez megfogja hozni a nyugalmat, a békét. Hisz már is csend van, halljátok!? Csend van, mi mondjuk ezt, az izgatók. De tudjátok-e, hogy ez a halál csendje!?

Tudjátok-e, hogy ez a nyugalom fogja megölni azt a rendszert, mely a vasuti munkásságot lelkileg rabszolgává akarja alacsonyítani?

Pragmatikával tudtok-e lelket önteni azokba a vérig sértet munkásokba, akikből a ti féktelen terrortok kiölt minden ambióiót, munkakedvet

Pragmatikákkal elérhetitek-e azt, hogy az a sok ezer, lelkében meghasonlott, munkáját immel-ámmal teljesítő és a következőkben nem rettegő munkásnak vissza, térjen jókedve, ambíciója, munkakedve addig amíg az összes rendszabályozott társaitat vissza nem helyezik a munkába.

Adhattok most béremelést vagy fenyegethettek rendszabályozásokkal, de mindez nem fogja visszaadni annak az egyszerű raktári munkásnak sem a munkakedvét, sem lelkének nyugalalmát. Siralomvölgygé változtattátok át a sinek birodalmát, urak! Azt hittétek ez fogja megteremteni a nyugalmat, a fegyelmet.

Lássátok be, amíg nem késő, hogy siralomvölgyben csak életunt emberek vannak, akiknek munkájára a halál reálehelt csókját.

Adjátok vissza a tizezernyi vasutasságnak a lelki nyugalalmát!

Ti vettétek el azzal, hogy üldözték, rendszabályozták, hogy átkot és könyvet fakasztotok, hogy a denunciánsok hadát uszítjátok reájuk.

Talán még nem késő! Talán még visszatérhet a vasuti munkások lelki világának megrendült egyensúlya.

Tegyétek jóvá — percet sem késve — azt, amit nem a józan ész és szív szavára hallgatva, hanem az elvakult szenvedély által elragadtatva követtetek el.

Adjátok vissza kenyerüket azoknak, akiket ettől megfosztottatok!

Adjátok vissza a vasutasok összességének a szervezkedés szabadságát, hogy ne legyen urrá fölötté az elfojtott keserűség sugallta szenvedély.

Ha ezt megcselekszitek, akkor legyetek meggyőződve urak, hogy pragmatika nélkül is lesz nyugalom és fegyelem.

Ha azonban haladtok tovább azon az uton, amelyre léptetek, akkor az általatok alkotott siralomvölgyben rohamosan fog szaporodni az életuntak serege, akiknek munkájára a halál reá lehelt csókját.

Miért tették le a Máv. munkások az esküt?

Most, hogy a Máv. vonalakon majdnem mindenütt kivették erőszakkal, kómius jelenetek közepette az esküt, szükséges az, hogy magyarázatát adjuk annak, hogy miért nem fejtett ki a vasutas-szervezet ellentállást az eskü letétele ellen.

A Máv. bölcs intézői bizonyára azt gondolják, hogy az általuk meglepetésszerűen és lelkiismeretlenül kibocsájtott rendelet az eskületételre készületlenül találja a munkásokat és vezetőiket, nem lesz meg az egyöntetű eljárásához szükséges idő, az eskületétel elleni ellentállás lehetősége ki lesz zárva.

De nemcsak a Máv. igazgatósága, hanem munkástársaink köréből is hallottunk hasonló véleményt, hogy a meglepetésszerűen jött rendelet miatt nem indítottunk késhegyig menő harcot.

Hogy teljes világosságban tárjuk fel, különösen munkástársaink előtt, azon okokat, amelyek a vasutas-mozgalom vezetőit arra birták, hogy az eskületétel ellen ne fejtsen ki passzív ellentállást, szükségesnek tartjuk a következőket kijelenteni: Nem állhat fenn az a vélemény, hogy a vasutas-mozgalom vezetőit maga az eskütevés ténye meglepte volna. Hisz a pragmatika parlamenti tárgyalása során meggyőződünk arról, hogy a Máv. alkalmazottaknak esküt vagy fogadalmat kell letenniük.

A vezetőség nem gondolhatott arra, hogy az eskületévest megtagadtassa a Máv. munkásokkal. Nem tehetette ezt annak a nagy felelősségnek a tudatában, amelylyel tartozik a vasutasok soha meg nem szűnő mozgalmának és az utókor ítéletének.

A vasutas-mozgalom vezetői nem vehetők volna lelkükre azért sem az eskületétel ellen indítandó harc leveretésének az ódiáját, mert az újabbkori gazdasági vagy politikai harcok, bármilyen szervezett tömegek vettek is abban részt, bármily nagy áldozatokat is hozott a proletárság a harc sikere érdekében, mindannyiszor elbuktak, amidőn a parlamentek által hozott tételes törvények megszüntetése ellen irányultak.

A pragmatika is törvényerőre emelkedett, ez tény.

Elképzelték-e, hogy a kormány egy a törvények ellen harcba szálló munkástömeget győzelemhez engedett volna jutni? Nem! Ha milliók pusztultak volna el vagyonban; ha tizezrek ekzisztenciáját kellett volna tönkre tenni, ha a tömeg közé kellett volna lövetni, ha egész gazdasági életünk romlásba indult volna: még akkor sem engedte volna a kormány, hogy a parlament által hozott törvény elleni harc győzelmet arasson!

Ezzel számoltak azok, akik ezidőszert vezetik Magyarország vasutasmozgalmát és ezért hoztak olyan határozatot, hogy az eskületétel ellen nem fejtendő ki ellentállás.

Tehát, mint már említettük, maga az a tény, hogy esküt kell majd letenni a munkásoknak, nem lepte meg a vezetőséget. De igenis, meglepte az a perfid és eléggé el nem ítéhető eljárás, hogy anélkül, hogy a pragmatikát kiosztották volna, vagy ismerették volna a munkásokkal, a meglepetés és terror eszközeivel kényszerítették a munkásokat az eskületételre, hogy lehetetlennek tegyék a vasuti munkásoknak október 10-ikének megünneplését.

Ez a perfid eljárás meglepte a vezetőséget. Ilyen becsületességre igazán nem volt elkészülve. Ha a Máv. igazgatóság -e me jellemtelenségre valló eljárásáról csak pár nappal előbb tudomást szerez a vezetőség: akkor igenis harcba szólította volna Magyarországot összes szervezett vasutasait ez ellen a bakonyi betyárrendszerrel kieroszakolt eskü ellen!

Azonban ne gondolják odafent, hogy most már kényre-kedvre elbánhatnak a vasuti munkásokkal!

Ha nem intézkednek, hogy a szolgálati főnökök terrorisztikus hajlamai megfelelő korlátok közzé szoríttassanak, ha nem gondoskodnak arról, hogy a vasuti munkások helyzete rendszeresen javíttassék, különösen ott, ahol a nyomor kétségbeesítő (raktár, fűtőház, pályafentartás), akkor hiába lesz pragmatika, hiába a büntető paragrafusokra való hivatkozás: de lesznek olyan munkások, akik örömmel felcserélik a megélhetést nyújtó börtönt — a nyomorúságot nyújtó „szabadság”-gal.

Hogyan tették le az esküt?

Lapunk mai számának más helyén kifejtettük, hogy miért nem vette fel a harcot a vasuti munkásság az eskületétel ellen.

Habár a bizalmiférfiakkal történt tanácskozás után mindentűve elment az utasítás az eskü letételére vonatkozólag, az idő rövidsége miatt azonban több helyen nem kapták meg munkástársaink idejében az értesítést, így történt azután, hogy több helyen munkástársaink megtagadták a rögtöni eskületételt és halasztást kértek másnapig.

Hogy milyen körülmények között történt meg egyes helyeken az eskületétel, arról a következőkben számolunk be:

Zágrábban a forgalmi személyzet az eskü letételét az ismeretes okon kívül még nyelvkérdés miatt sem akarta letenni. Legnagyobb részük horvát ajkú és vonakodtak magyarul felesküdni. Természetes, hogy

ezáltal a horvát polgárság szimpátiáját is megnyerték.

A gödöllői osztálymérnökség pályamunkásai letették az esküt, de nyomban az eskületétel után bérkövetelésekkel állottak elő. Az eskü átvételére kirendelt magasrangú hivatalnok az ostromló követelődzés elől sablonos ígéretekkel bujt ki.

Temesvárott volt a legelkeseredettebb küzdelem az eskü azonnali letétele ellen.

Múlt számunkban — lapzártakor érkezett tudósítás alapján — úgy emlékeztünk meg, hogy amidőn a főnökségek nem adtak halasztást, akkor az összes munkások sztrájkba léptek.

Azonban szervezetünk kiküldöttei meggyőződtek arról, hogy a főnökségek kizárták az összes munkásokat a munkából, hogy ürügyük legyen régi tervük keresztülvitelére, a Szövetség vezető embereinek rendszabályozására.

Hogy ezt keresztülvihezzék, hamis jelentést küldtek az igazgatósághoz, mintha az eskületévest megtagadták volna, holott csak halasztást kértek, amíg a központtól telefon-értesítést nyerhetnek.

Ezzel a hamis információval sikerült is azután beugrasztani az igazgatóságot abba, hogy kilenc munkástársunkat, névszerint: Csutár Imre, Lutz Béla és Oestreicher Lipótot a műhelyből, Kuzin Péter, Schmidt Mátyás és Sárosi Márton raktári munkásokat, míg a pályafentartás részéről Dorogán Toma, Kuku János és Péter Jánost a szolgálatból elbocsátotta, dacára azon ígéretnak, amelyet az eskületétel előtt tettek, hogy valamennyit visszaveszik, akik hajlandók letenni az esküt.

Kiemelendőnek tartjuk a temesvári összmunkásság támogatását, amelynek erélyes fellépése nélkül az eskületételre halasztást kért összes munkásokat elbocsátották volna.

A temesvári összmunkásság, bebizonyítandó, hogy mindent hajlandó kockára tenni vasutas testvéreiért, kimondotta, hogy proklamálja az általános sztrájkot, ha a rendszabályozottakat vissza nem veszik.

Jóllehet, hogy mire lapunkat a posta szétviszi a sinek rabszolgáihoz, akkor már nemcsak a temesvári általános sztrájk fenyeget, hanem bekövetkezik az, amitől százezer pragmatika sem óvja meg a Máv. intézetét.

Nagykikindán szerdán reggel kellett volna az eskületételnek megtörténnie. A pályamunkások azonban ridegen visszautasították az illető tisztviselőt és anélkül, hogy a számszámot is összeszedték volna, a munkát azonnal beszüntették. Azt válaszolták, hogy elég volt már a becsapásból, tovább nem hagyják már magukat félrevezetni, hogy rongyos 70 krajcár napszámmért esküt nem tesznek. Hozzáadták azt is, hogy a szolgálati rendtartásra már azért sem teszik le az esküt, mert a pragmatikát nem is ismerik. Ezen az alapon különben az összes eddig letett esküket érvényteleneknek lehetne nyilvánítani.

Ugyanigy gondolkodnak a **szabadkai** vasuti munkások is, akik a minap, hogy fizetés nélküli közhivatalnokokká üttettek, letették ugyan az esküt, azonban egyhangúlag kijelentették a főnökség előtt, hogy ez a kikényszerített eskü a legkevésbé sem fogja őket gátolni abban, hogy tisztas kenyerükért a jövőben is a legerélyesebb harcot folytassák.

Szegeden még a podgyászhordárokat is feleskették. Sokan megtagadták az esküt és nyomban otthagyták a vasutat. De számos helyen az országnak szintén feleskették ezeket a hordárokat, bárha fizetést a Máv.-tól egyáltalán nem kapnak. Olyan helységeken, mint Kolozsvár és Brassó, napi huszonnyolc krajcár a podgyászhordár fizetése, sok helyen egyetlenegy garas fizetésük sincs, de e fizetés mellett szolgálatot teljesítenek a Máv.-nak: a gyors- és teherárut ők kezelik. Ezeknek is fel kellett esküdniük, hogy tovább is hűségesen fognak — bér nélkül robotolni.

Ruttkán mult pénteken délután 4 órakor a vasuti főműhelyben a műhelyfőnökség kíséretében megjelent Éder Róbert főfelügyelő, aki az igazgatóság megbízásából ismerette a hires szolgálati rendtartásnak azokat a pontjait, amelyek értelmében akik október 10-én nem dolgoznának, azok elbocsájtottaknak tekintendők. A magyarázatok és általában az egész pragmatikát a munkásság megbotráncozással fogadta és ennek kifejezést is adott, folyton abcugolván azt alkotójával, Kossuth Ferencel egyetemben. A munkásság részéről felállott ezután Keresztesy szaktárs, aki a munkásság helyeslése közben ismertette a pragmatika azon pontjait, amelyeknek értelmében október 10-én szünetelhet a munka. Ezután a munkásság — mintegy 500-an — kivonultak a gyár melletti rétre, ahol ismét Keresztesy szaktárs tartott beszédet a munkássághoz, rámutatván arra a helyzetre, amely előtt a munkásság e pillanatban áll. Ezután a munkásság a Marseillaise hangjai mellett bejárta az utcákat, éltetvén az általános, titkos választójogot.

A főnökség mult szombat reggelre tervezte az eskü letételét, azonban egy pénteken éjjel tartott értekezleten arra az álláspontra helyezkedett, hogy az eskü letételét hétfőre halasztja. Kénytelen volt így tenni, mert a munkásság vonakodott az esküt letenni.

Mindezek az események azt bizonyítják, hogy a munkásságnak ezen, minden előzetes összebeszélés nélküli állásfoglalása az eskü letétel ellen csak azért nyilatkozhatott meg ilyen spontán formában, mert a vasuti munkásság érezte lelkében, hogy az esküvel együtt a szabadság és jogért való rajongását is szeretnék kivenni.

Vasárnap tartott értekezletükön a munkásság arra a megállapodásra jutott, hogy csak anyagi helyzetének javítása esetén hajlandó a „Hivatalos Értesítő”-ben foglaltakat elismerni. Ily módon a munkásság szolidaritásával elérte azt, hogy a felsőbbség kénytelen volt megígérni *mindam a kedvezményeket, amelyeket a Máv. munkások élveznek.*

Most jó lesz tehát résen lenni, hogy az igazgatóság a kötelező ígért alól ki ne buj hasson.

SZEMLE.

A jobbpárti Ű. V. szives figyelmébe.

Még augusztus hó 11-én nyújtották be szolgálati uton a szabadkai raktári munkások az alábbi kérvényt, amelynek sürgős elintézését a magunk részéről is szükségesnek tartjuk.

Alulírottak alázatosan kérjük a tekintetes Üzletvezetőséget; méltóztassék nálunk is, mint a győri, eszéki stb. raktárakban a munkaidőt aként szabályozni, hogy vasárnap és ünnepnapokon reggel 7 órától déli 12 óráig tartson s hogy karácsony, busvét és pünkösd napján pedig, szüneteljen illetményeink teljes épségben hagyása mellett.

Kérelmünk annál is inkább teljesíthető, mivel csupán a már meglevőnek az alkalmazását kérjük nálunk is.

Kérésünk megújítja mellett, bizva a tek. Üzletvezetőségnek a munkáskar iránt mindenkor tanúsított jóindulatában, maradunk

a tekintetes Üzletvezetőség

legalázatosabb szolgálai

Szabadkai máv. raktári munkások.

Következik 72 aláírás.

Talán hozzájárulnak e sorok ahoz, hogy a kérvény a felsőbbség valamelyik ládaíából napfényre kerüljön. Ha legalább válasza méltóztatnék a kérvényt méltatni, nagyban hozzájárulna már ez is a munkásság megnyugtatósára.

Levél a szerkesztőhöz.

Mint aféle vidéki embert, ha nagyritkán a fővárosba kerül, engem is elfogott a kíváncsiság a mult vasárnap. Dolgom végeztével elmentem a szentkoronás szövetség gyüle-

sére, amelyen a szakállgrófnak csufolt ur elnökölt. Meg akartam győződni én magam, vajjon alaposak-e azok a furcsa hírek, amelyek arról a szent társaságról, de főleg gróf Batthyányról, mint elnökről forgalomba kerültek.

Alig, hogy bejutottam, holmi agitációról folyt-folydogált a sok üres, tartalmatlan szó. Valósággal szalmát csépeltek, közben nyafogtak és siráncokztak. Már ott akartam hagyni azt a szánalomra méltó gyülekezetet, amikor felállt a *győri* kiküldött és utána mások, akik szép sorjában elpanaszolták, hogy szökdösnek odahaza a tagok. Hogy naponként ötivel-hatával érkeznek a kilépési nyilatkozatok a kerületi vezetőségekhez. Hogy kedvüket vesztették és félreálltak még azok is, akik eddig az agitációban tevékeny részt vettek. A hivatalos rendszabályozások napirenden vannak és hiába fordulnak a központi vezetőséghez, az meg se kísérli, hogy a méltatlanul szenvedett sérelmekért elégtételt szerezzen.

A szépszakállu elnök imigyen válaszolt e felszólalásokra: „Igaz, igaz, hogy szövetségünk az igazságtalanul megrendszabályozott tagoknak *elégtételt szerezni nem tud*, az indokolatlan áthelyezéseket visszavonadni nem sikerül. Ez még nem is baj. Eredményes működésünket abban látom, hogy az ilyen természetű panaszok újabb időben mindritkábban és ritkábban érkeznek hozzám.”

A Batthyány-huszárok orkászertü tapsvihart rendeztek e szánalmas szavakra, amelyek egy vas. tas. szövetség elnökének szájából hangzottak el. Csalódottan, szégyenkezve sompolyogtam ki a teremből. Torkig voltam . . .

Azóta kezemügyébe akadt az a röpirat, amelyet a szent szövetség néhány volt vezérémbere irt. Figyelemmel olvastam minden sorát. A grófi elnök e kijelentése után nincs okom kételkedni abban, hogy annak az írásnak minden szava a szentiszta igazság.

Most már kezdem érteni, miért szökdösnek a tagok a szent szövetségből, hisz a gróf úr valóságos veterán-egyesületet csinált abból.

Hogy a pártpolitikának is volt némi köze e szerephez, ezzel valóban nem merem meggyanusítani a gróf urat.

Mucsai vasutas.

A hülyék országából

rózsaszín papíron egy röpirat került ki, amelyben a Batthyány-gárda új, féltőles szörkesztyűje, dr. Pávián, nekíront a szervezett munkásságnak. A nevét a hülyeségek és az otromba rágalmak alá nem merte oda-pingálni, ahelyett „a hazafias munkások előkészítő bizottsága” hosszú aláírás tündöklő a ringy-rongy förmedvény alján.

Mi csak egy dologra akárunk rámutatni, hogy merik állítani a Batthyányisták, hogy az ő érdemük, ha a munkásság valamit kivivott? Hiszen most készül csak a munkások előkészítő-bizottsága! Most fogják „előkészíteni” a munkásságot, hogy a saját ügyének árulója legyen, most készülnek arra, hogy a munkások gypját lenyirják.

Munkások! Testvérek! Évek óta küzdünk együtt és ma, a nehéz órákban, bebizonyítottatok, hogy erő, hatalom lakozik bennetek. Ettől az erőtől akar a szentkoronás hülyék szövetsége megrabolni, hogy a felsőbbek végképp kizsarolhassanak titeket.

Munkások! Résen legyetek! A szentkoronás szövetségnek csak a ti garasaitokra van szüksége, hogy a ti pénzetekkel igazhassanak le benneteket.

Gondoljátok meg, mi vár rátok, ha abba a szövetségbe léptek, ahol azok uralkodnak, akik titeket munkaközben rugdosnak, ütlegetnek. Kérdezzétek meg, hova lesznek a befizetett járulékok? *A választott tisztviselők díjazása tizennyolcezer koronára van előirányozva. Országos nagygyűlés napidíjai és fuvarkölttség kilencezeröttszáz korona.*

Hát ezek után munkások, akinek kedve van, csak előre, be a szentkoronás szövetségbe, hadd szaporodjék a hülyék birodalmának hülye lakossága.

Az osztrák vasutasok passzív rezisztenciája.

Az osztrák vasutas tesvérek felvették a harcot a kizsákmányoló tőke ellen. Az államvasuti és az északnyugati vasuttársaság alkalmazottai október hó elseje óta passzív rezisztálnak. A passzív rezisztencia egyre terjed és úgy a vonatok közlekedésében, mint a városok élelmezésében egyre érezhetőbbé válik. A tejárak emelkednek. A különböző vidéki helyekről érkező hírek azt mutatják, hogy a sztrájkmozgalom egyre intenzívebb. Az államvasut-társaság, amely elhatározta, hogy összes alkalmazottainak a fizetését rendezi, igazgatósági ülést tartott, amelyen a munkások küldötteivel közölték a hozott határozatokat. — A vasutasok ezekkel az engedményekkel nem elégedtek meg. Az északnyugati vasuton is elutasították az igazgatóság ajánlatát, úgy, hogy itt is rosszabbodik a helyzet. A tehervonatok késése fokozódott. A 103. számú tehervonatot egyáltalán nem érkezett meg, a pályán kellett feloszlatni. Az államvasutak igazgatóságánál egy küldöttség jelent meg, amely kijelentette, hogy ha az államvasut társaság (Österreich-Ungarische Staatseisenbahn-Gesellschaft) alkalmazottainak szerény és jogos követeléseit nem teljesítik, a passzív rezisztencia az államvasutak egész hálózatára átcsap. A sztrájk tehát immár nemcsak a magánvasutakat, hanem az osztrák államvasutakat is fenyegeti. Ha tehát az osztrák államvasutak igazgatósága rövidesen nem talál módot az ellentétek kiegyenlítésére, úgy kiszámíthatatlan bajok származhatnak belőle.

A temesvári véritélet.

A temesvári kilenc rendszabályozott munkástársunk ügye mind nagyobb elkésere-dést szül az egész országban.

Tudja, érzi a vasutas személyzet minden egyes katonája, hogy itt gyalázatos arcúlcsapása történt minden jognak, igazságnak.

Tudja jól a vasuti munkásság, hogy itt tulajdonképpen már nem a kilenc munkás ügyéről, hanem szervezetünk megvédéséről van szó.

Az a nagyarányu készülődés, amely szerte az egész országban megindult, azt bizonyítja, hogy a vasuti munkások ezrei magukévé tették a kilenc, illetve tíz rendszabályozott ügyét.

De nemcsak a vasutasok, hanem külső munkástestvéreink is magukévé tették a vasutasok ügyét.

Nagy harcok, küzdelmek fognak bekövetkezni, ha a kormány gyors beavatkozással nem hozza helyre azt a hibát, amelyet a Máv. igazgatósága elkövetett.

A lavina már megindult, amely a rendszabályozottak ügyét lesz hivatva megvédeni.

A Máv. intéző körei már számítanak is egy esetleges vasutas-sztrájkra, amelynek előjeleképpen ideiktatjuk, hogy a nyugati pályaudvar 30 szénmunkása kivette munkakönyvét és kilépett a vasut kötelékéből.

Megszólalt már

Budapest

vasuti munkássága is, a fuvarozó munkássággal egyetemben, hogy állást foglaljon a rendszabályozottak megvédésére s

gyűlést

hívtak egybe a Bálint-utca és István-ut sarkán levő vendéglőbe.

Kétezen felül gyűltek itten egybe vasuti és fuvaripari munkások. Kölcsönösen biztosították egymást a szolidaritásról és kitarásról. Megvitatták, mi lesz, ha a kormány erőszakoskodik, ha a raktári munkásokat el fogják esetleg bocsátani. A fuvaripari munkások, különösen a szenet elfuvarozó munkások, hajlandók a passzív rezisztenciát maguk végezni. Őket nem köti eskü és ha új munkásokat állítanak be a Máv raktáraiba, hát ezek vállaira olyképpen adnak a zsákokat és terheket, hogy nyom-

ban megszöknének. Ezekhez hasonló vitatkozásoknak csak a gyűlés megnyitása vetett véget.

A gyűlés elnökévé a vasuti munkások részéről Schubert Zsigmond elvtársat, a fuvarosok részéről Pataky István elvtársat választották meg. A jegyzői tisztséget Kiss Kázmér és Grün Béla elvtársak töltötték be.

Schubert elvtárs megnyitó beszédében eleve jelezte, hogy a nagyszámu rendőri kirendeltség bizonyára kész megbízatással jelent meg. És éppen erre való tekintettel az előadó, Dovcsák Antal elvtárs, higgadt hangú beszédében tárgyalta a pragmatika jogfosztó rendeleteit és az ebben biztosított parányi jogok elkobzását. Kovály András elvtárs a fuvarosok nevében biztosította a vasutasokat, hogy velük vannak és lesznek is a küzdelmek nehéz óráiban.

Ez a kijelentés felvillanyozólag hatott, úgy, hogy az utána következő szónok csak percek múlva juthatott szóhoz.

„A pragmatika nevében!...”

Az a körülmény, hogy egy rendőrtanácsos száz rendőr, egy tucat detektív és vagy ötven agent provokátor kíséretében képviselte a hatóságot, eleve sejtette, hogy — valami készül.

Alighogy Faragó elvtárs a lelkek sztrájkját említette, már is felugrott Sajó rendőrtanácsos és anélkül, hogy a szónokot vagy az elnököt figyelmeztette volna, beszélni kezdett:

— A *pragmatika* nevében, mert a vasutasoknak sztrájkról vagy passzív rezisztenciáról beszélni nem szabad, a *gyűlést feloszlatom. Rendőrlégények, előre!*

Óriási kavarodás keletkezett erre. A „Le vele!”, „Betyárság!” stb. felkiáltások belevegyltek a rendőrtisztek szavaiba.

— Jobbra át! Egy csapat az utcára! — hangzott a vezényszó.

A munkások higgadtabb elemei nélkül beláthatatlan zavarok keletkezhettek volna és nem a „rendőri tapintaton” mulott, hogy az Aréna körüli bokrokban elbújtatott lovasrendőröknek nem nyílt alkalom arra, hogy a sinek rabszolgáit porba tiporhassák.

Székesfehérvárott

a délivasuti munkások október 3-án gyűlést tartottak, amelyen egyhangulag kimondták, hogy a temesvári rendszabályozott testvéreikkel együtt éreznek s bármikor készek őket úgy erkölcsi, mint anyagi támogatásban részesíteni. Felháborodásuknak adtak kifejezést azon eljárás felett, amelyet a Máv. munkásaival cselekszik.

A lelkek sztrájkja.

A lelkek sztrájkjának nevezik a vasuti munkások azt a mély levertséget és állandó keserűséget, amelylyel ez a munkásosztály a mindennapi dolgát végzi.

Mint közvetlen közelből szemlélő és teljesen elfogulatlan megfigyelő állithatom, hogy ennek az intellemtnek a megfogadására a legjobb hajlandóság van a vasuti munkásság között, de látom azt is, hogy ezeknek az embereknek a türelme a végsőkig próbára van téve. Ha valakinek parancsa volna rá, hogy mindenféle mesterkedéssel hecceljen embereket egész addig, amíg a jobbik eszüket veszítik, az se csinálhatná különben a dolgát, mint azok, akik a vasuti munkások mozgalmát csillapítják.

A vasuti munkások között voltaképpen nincsen és nem is volt semmiféle egyéb mozgalom, mint az, amelynek célja a helyzetük javítása. Ilyen azonban az utcaseprőktől a birákig, sőt a királyi udvartartásig mindenütt volt és lesz anélkül, hogy közveszedelem származott volna belőle. A vasuti alkalmaztatás magasabb kategóriáiban legutóbb észlelt passzív rezisztencia, amely óriási anyagi eredménnyel járt a kinevezettek részére, szintén nem volt ellenszenves a nagyközönségnek s a sajtónak. Holott a vasuti munkások mozgalmát a legtöbb ujság ellenszenvvel tárgyalja, aminek egyebek között az is oka, hogy nem egészen tisztán

látják ennek a mozgalomnak célját és indokait.

Nagyon sok bajnak kutforrása az az egyenlőtlen erővel folytatott versengés, amely a két nagy vasutas-szövetség, a Batthyány Tivadar gróf elnöklete alatt álló ugynevezett „szentkoronás” szövetség és a munkás-szövetség között dul. A két szövetség alapszabályait egyszerre szentesítette Vörös László és azonnal megindult közöttük a küzdelem a tagokért. A munkások minden hivatalos kapacitáció és presszió dacára a munkás-szövetséghez csatlakoztak, amelynek rövid idő alatt huszezer tagja lett. A felsőbbség azonban inkább a „szentkoronás” szövetségben szeretne volna látni a munkásokat és minden elkövetett a cél érdekében, talán még sokkal nagyobb buzgalommal, mint azt a felsőbbség óhajtotta. A „szentkoronás” szövetségnek helyi vezető és bizalmi emberei mindenütt azok voltak, akik a munkásoknak a főlebbvalói. Akinek az egyes eseteket úgy nem volt alkalma látni, mint nekem, az el se tudja képzelni, micsoda hallatlan szekaturákkal, sőt kegyetlenséggel erőszakolta egyik-másik tulbuzgó főlebbvaló a térítés munkáját.

Ez két év óta óriási gyűlölködésnek és keserűségnek lett forrása a munkások között. Ha saját bőrén nem is érezte valaki a megkülönböztetést, az egyes esetekről tudomást szerzett a szövetség hivatalos lapjából. De látta is, hogy a „szentkoronás” szövetség részére a tagdíjakat hivatalból vonják le, míg a munkás-szövetség részére az a szabadság se volt meg, hogy a bizalmiférfiak a műhelyben beszédjék a tagdíjakat. Titokban kellett csinálniok mindent és itt Budapesten esett meg az egyik műhelyben, hogy egy munkást, aki a postaköltség megkímélése végett a szövetség lapját munkaidő után a gyár előtt a tagoknak osztogatta, azonnal elbocsátották a szolgálatból.

Megbocsáthatatlan és beláthatatlan következményü hibát követ el a felsőbbség szerintem, amikor az éhes emberekkel szemben az erélyes retorzió eszközeihez nyúl és ahelyett, hogy anyagiakban elégitené ki az egyre türelmetlenebb követeléseket: a követeléseket kísérő mozgalmat igyekszik elnyomni.

Utóbbi időben valóságos hajtóvadászat indult meg a munkások szervezete ellen, holott a szövetség a legnagyobb mértékletességgel irányítja ezt a kenyérmozgalmat, mint ahogy legutóbb az eskületevés kérdésénél is bebizonyította. De bármelyik főnök is tanuságot tehet róla, hogy akik a munkások mozgalmának legexponáltabb vezetői, azok a műhelynek vagy a raktárnak vagy a pályának is a legjobb és legmegbízhatóbb munkásai.

A vezetés ilyen munkás kezébe éppen azért kerül, mert munkástársai is benne találják leghivatottabb szöszlőjüket. A szövetség feloszlatása ezen viszonyon nem fog változtatni. A munkások ezzel annyira tisztában vannak, hogy volt idő, amikor a szabadabb mozgás érdekében maguk a vezetők akarták feloszlatni a szövetséget, illetőleg ennek külső formáit.

Hihetetlen sok a speciális és lokális sérelem is, amelyet a bürokrata igazgatás nem képes orvosolni. Az istvántelki főműhely munkásait például vérig keseríti egy telek-ügy. E műhelyt néhány évvel ezelőtt helyezték ki több ezer munkásával Rákospalotára anélkül, hogy lakásukról gondoskodás történt volna.

Ezek vagy órányira lagnak a műhelytől, vagy rengeteg megsarcoltatásnak vannak kitéve. Tavaly, óriási utánjárással több száz gazdát külön-külön kapacitálva, leopcionáltak mintegy 100.000 négyyszögöl területet munkásházak részére. Az opció elyannyira előnyös volt, hogy közvetlenül lejáratá előtt a telkek a dupláját érték meg az opcionális árnak. Ezt a kormány is belátta és az utolsó pillanatban utasította a vasut-igazgatóságot, hogy a telkek árát fizesse ki. A munkásoknak most már volna vállalkozójuk is az építésre, néhány hónap múlva

sok száz család a műhely mellett saját házacskájában lakhatnék. De a kormány most vonakodik a telkeket átadni. Azt akarja, hogy a munkások fizessék le az árát — 800.000 koronát! — egyszerre.

Politikai pártállás miatt való üldözés, szövetségek versengésében való tulbuzgóság, kicsinyes bürokrata-szekatura, ezer orvosolatlan panasz és temérdek lokális sérelem, — de semmi szívélyesség, semmi komoly látszata annak, hogy a kormány a munkásokat is becsülendő munkatársakul tekinti a legnagyobb hazai intézmény felvirágoztatásának munkájában: ez szüli a nagy elégedetlenséget, a lelkek sztrájkját. Minden szemernyi része az erőszakoskodásnak, amelylyel ezen a lelkek sztrájkján változtatni akar a felsőbbség, nem javítja, hanem százszorososan rosszabbá teszi a helyzetet.

A vasuti munkások szeretik a vasutat, ez egészen sajátságosan jellemzi ezt a munkásosztályt. A legújabb keletű munkáspolitikai azonban mesterségesen vadítja el ezt a negyvenezer embert, amelynek megvan az a Magyarországra nézve gyászos beneficiuma, hogy a szó szoros értelmében pótolhatatlan, mert ahonnan toborozni lehetne az üresen maradt helyekre: a munkáskezek erdeje tul van az Atlanti-óceánon.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleményel.

Központi iroda: VII., Garay-utca 16, I. em. 6. ajtó.

A szövetség központjának telefonszáma 76—01.

A helyicsoportok közleményei.

A szegedi helyicsoport az e hó 6-ra hirdetett taggyűlését 12-én, szombaton, este 8 órakor tartja meg.

Felhívjuk a tagokat, hogy tekintettel a fennálló viszonyokra, a taggyűlésen tömegesen jelenjenek meg. A központ is képviselve lesz.

A nagykanizsai helyicsoport sorozatos előadásai október 11-én, este 1/8 órakor veszik kezdetüket.

Minden tagtárs ott legyen, hogy szívét és elméjét képezhesse. Amit az iskolákban megtanulni a társadalom hibájából nem volt módunkban, azt ezeken az előadásokon kell helyrehoznunk.

A mozdonyfűtők.

A vasutak fellendülésével párhuzamosan a személyzettel szemben is mind nagyobb és nagyobb igényeket támasztanak a vasut-társaságok, különösen ami a tudást, képzettséget és szakismeretet illeti.

Egyedül a fűtők kategóriája az, ahol nem ügyelnek a vasutigazgatóságok arra, hogy a fűtő hivatásának megfelelő képzettséget is tudjon elsajátítani. De hogy is volna erre érkezése, mikor minden idejét a szolgálat köti le?

A végállomásra érkezve, neki kell látnia a fűtőnek a tüzet tisztítania, szemet vételezni és végül a gép fényes részeit tisztítani.

Eközben szépen elérkezik az indulás ideje, anélkül, hogy a fűtő csak úgy félig-meddig kipihenhetne volna magát. Mert öreg hiba a fűtőházaknál, hogy a pihenőre zánt időt tisztogatással és fényesítéssel kell eltölteni.

Természetes, hogy ilyen szolgálat mellett a fűtők idő előtt megrokkannak,

De a fűtőkkel szemben való bánásmód sem hagyható érintetlenül. A legöregebb fűtők is ki vannak téve a felsőbbek szekaturáinak és szeszélyeinek. Ezeket a durvaságokat a legtöbb esetben kénytelenek a fűtők zsebrevágni.

Rendszerint a legtöbb méltatlanság azok részéről éri a fűtőket, akiknek alacsony műveltségi színvonalukat minden tettük és szavuk elárulja.

Sokszor szinte azt hinné az ember egyes

beszédekből és bánásmódból ítélve, hogy a fűtő a mozdonyvezetőnek köszönheti kenyerét, vagy mintha nem is egy vállalat szolgáltatában állnának, mintha nem is egy és ugyanazon vállalat zsákmányolná ki mindkettőjük életerejét.

Nagyon szomorú, hogy még nálunk is akadnak vezérek, akik az öntudatosságot a nagyvási hóborttal összetévesztik.

De szerencsére viszont vannak olyan mozdonyvezetők is, akik tapintatos viselkedésükkel nem keserítik meg a fűtők életét.

Ma már nemcsak azt követelik meg a mozdonyvezetőtől, hogy a vonattal rendes időben megérkezzék, hanem értenie kell ahhoz, miként lehet a legcsekélyebb anyagfelhasználással a gép erejét teljesen kihasználni, ismernie kell a tapadás és a gőz feszítő erejének a törvényeit is.

Csupán jól képzett és iskolázott mozdony-személyzet képes mind eme követelményeknek megfelelni.

Mert vannak a vasuti forgalom közben olyan pillanatok, amikor gyorsan, habozás nélkül, de mégis helyesen kell cselekedni. Minden mozdonyvezetőnek tisztában kell már eleve lennie, hogy rendkívüli esetekben mit fog, mit kell tennie, vagy a fűtő által tétetnie és éppen erre a rendkívüli esetekre való tekintettel okvetlen szükséges a fűtők kiképzése, olyannyira, hogy minden fűtő ismerje a lokomotív összes csínját-bínját.

Hány esetben éri a mozdonyvezetőt valami olyan baleset, hogy a gépet tovább vezetni nem képes. Csak nem régiben bizonyult be egy németországi városka mellett baleset alkalmával, hogy hova vezet az, hogy ha a fűtőt egyébre sem használják, mint a gépet tisztítani, rezet fényesíteni, egy tuatször napjában a mozdonyvezetőt kiszolgálni, hogy kényszerítik a fűtőt a vezér orra alá tartani a mosdóvizet és használat után ismét kiönteni. Mennyi méltatlanságot lehetne itt felsorolni, hányszor lehet azt hallani, amint egyesek a fűtőket „naplopóknak”, meg meggyásznak nevezik. Ki tudja, mikor látják már be a rangban magasabbak is, hogy a fűtő is ember és nem pedig a mozdonyhoz tartozó leltári darab?

Természetesen a főhiba magukat a fűtőket terhelni mindebben, mert szervezetlenségük folytán nincs meg köztük az egyetértés.

Tegye meg minden fűtő a teendőit, végezze el munkakörét, de utasítson vissza minden oly bánásmódot, mely erkölcsi érzékét megsérti. Lépjen valamennyi fűtő az öntudatos szervezkedés terére, irtsák ki maguk közül a besugókat, kivétel nélkül tömörüljenek egy zászló alá és akkor majd lehet arról is beszélni, miképpen érhetnek el a fűtők emberségesebb bánásmódot, jobb megélhetést.

Ha szervezkednek, akkor majd nem fognak hallani olyan megjegyzéseket, mint „minek a fűtőnek magasabb bér, ugyanis csak elissza”, meg hogy „az én fűtőkoromban nekem sem volt több, magának sem kell”.

Majd ha a fűtők valamennyien egy hatalmas táborban lesznek, akkor ők is meg fogják érteni, hogy mindegyiküknek joga van jól élni, hogy első sorban emberek és csak azután fűtők.

SZERVEZETI ÜGYEK.

Vesztességünk. Ragó István és Puskás Géza tagtársaink elhunytak. A szolnoki helycsoport tagjai kegyelettel őrzik meg emléküket.

Ceglédén Szűdi János munkástársunk e hó 28-án lezuhant a gépről és szörnyet halt. Özvegye és két árvája siratja. Temetése Szolnokon ment végbe, ahol a csoport nevében Batori Pál helyezett koszorút a sirra.

A Máv. szociálpolitikája.

Lapunkban már több ízben rámutattunk arra, hogy a Máv.-nál miben nyilvánul meg a szociálpolitika.

Éles szavakkal bíraltuk már el azon szégyenteljes állapotot, amely abban nyilvánult, hogy a szolgálati főnökök a denúciánsok nevelését olyképp mozdítják elő, hogy az illető, máskülönben munkájuk után hasznavehetlen, jellemtelen frátereket, azért, amiért legtöbbször valótlan dolgokat beárulnak, meg nem érdemelt jutalmazásban részesítik.

Eddig legalább elhitethettük magunkkal azt, hogy ezek a gyalázatos dolgok az igazgatóság tudta nélkül történnek. Önönmagunk védtük gondolatban az igazgatóságot, hogy ilyen aljas munkához nem nyújthat segédkezt.

Azonban sajnosan kell tapasztalnunk azt, hogy nemcsak hogy tudtával történik a spicli-rendszer meghonosítása, hanem egyenesen tőle indul ki, mert egyenesen megköveteli a főnököktől, hogy bizonyos munkasokról információt adjon, azokat figyeltesse meg, sőt még fel is bátorítja a szolgálati főnököket arra, hogy azok jutalmazásra ajánljanak egyes, a spicli-szolgálat terén kiváló érdemeket szerzett egyéneket.

Azonban beszéljenek maguk azok a rendeletek, amelyek a *Népszavá*-ban lettek nyilvánosságra hozva és amelyek megbélyegezik a Máv. intézményét a kulturemberek előtt.

Ez év június hó 14-én a temesvári műhelyfőnökség címére a következő bizalmas leirat érkezett:

65996 E/III.

Felhívjuk a t. címet, hogy a műhely területén levő munkásmozgalomról *tízennégy nap alatt* jelentést tegyen.

A jelentésben kiemelendő, hogy a munkásmozgalom szociálistikus keretek között mozog-e, továbbá mindazon alkalmazottaink nevei, kik a mozgalomban aktívabban vesznek részt.

Jelentésében elvárjuk, hogy mindazon körülményekről, amelyek egy intézetünkre, mint az államrendszert nézve fontos, bennünket értesíteni fog.

Jelentése bizalmas közléssel terjesztendő fel. Budapest, 1907 június 13-án.

A gépészeti főosztály:
Novelly.

Miután a jelentés késett, az igazgatóság megsürgette azt az alábbi leiratban:

„A 65996/1907. sz. alatt kért névsoros jegyzék beküldését ismételten megsürgjük.”

Erre azután elkészült az alábbi névsor, amelynek alapján egy csomó ember kenyerétől fosztatott meg.

Bizalmas.
532—907.

Igazgatóság E/III.

Budapest.

Hivatkozással felszólítására, alább közöljük a munkások lapbizottságának névsorát, megjegyezzük azonban, hogy ezek nem választottak, hanem egy központi megbízott állapította meg a névsort. Ily módon nagyon kevesen tudnak róla és ezek is a legnagyobb titokban tartják.

Mégis hosszas nyomozás után kiderítettem a következő neveket: Östreicher Lipót, Kuku János, Csutár Imre, Kuzin Péter, Klemant Ferenc, Szopka Vilmos, Schön Antal, Bohn Péter, Lutz Béla, Schmidt Mátyás, Sárosi Márton.

Egyébként erről a legközelebbi konferencián jelentést személyesen fogok tenni a tek. ügyosztály vezetőségének.

Egyben alázattal javaslom, hogy vasuti munkások országos szövetségének helycsoportjai a szolgálati főnökök szigorú felügyelete alá helyezzessenek, mert csak így lehetséges az intézet érdekeit megvédeni. Jelenleg nem áll módunkban ebbe a közvesztélyes ügyületbe beletekintnünk, az információkat is csak kerülő úton, óriási nehézségekkel bírjuk beszerezni.

A nyomozásban Kohn (Kelemen) Dávid művezető oly kitünő szolgálatot teljesített, hogy őt jutalomdíjra legméltóabban ajánlom.

Hermann,
főmérnök
temesvári műhelyfőnök.

Ilyen koholt dolog bizonyíték a Máv.-nál. Egy sehonnai — *judáspénzre éhezve* — összeírja néhány gerinces ember nevét, akiket családotól az éhenhalásnak tesznek ki, mert — Kohn Dávid szerint — ezek a lapbizottság tagjai.

De van még egy rendelet, amely viszont

Szövetségünk elnökének, Kiss Miklósnak a megfigyelését rendeli el.

Bizalmas.

16784/907. a/l.

A Budapesti keleti pályaudvari kocsiműhely főnökségének

Budapest.

Északi főműhely útján.

Felhívjuk a műhelyfőnök ur figyelmét, hogy műhelyében alkalmazott Kiss Miklós munkás magaviseletéről és szorgalmáról havonként egyszer jelentést tegyen.

Jelentésében kiemelendő, hogy a nevezett hány esetben kap és mi célra szabadságot.

Jelentését hozzánk bizalmas címmel az északi főműhely-főnökség útján terjesse fel.

Amennyiben oly eset merülne fel vagy jutna tudomására, amely sürgős intézkedést követelne meg — szóbeli jelentését is elvárjuk.

Az általános igazgatási osztály:
Mara.

Ilyen a Máv. alkalmazottak egyéni szabadsága, így nyomoz a Máv. akkor, amikor a pragmatikának csufolt lex-Kossuth 38. §-a arról biztosítja a vasutasokat, hogy — bármely politikai párthoz tartozhatnak.

Ugy hisszük azonban, hogy a Máv. spicli-rendszere csődöt mond a vasutasok összetartásán.

A poroszországi vasuti személyzet pihenő- és munkaideje.

Poroszországban tanulmányokat folytattak annak megállapítása végett, hogy a vasuti külszolgálati közeczek pihenő- és munkaidejét hogyan lehetne a szolgálat és a személyzet érdekeinek egyaránt megfelelően, célszerű módon beosztani. Erre nézve a pályorvosokat és alkalmazottakat is meghallgatták és a megkérdezettek többsége úgy nyilatkozott, hogy az egymást felváltó éjjeli és nappali szolgálat a személyzet életmódjának muló megzavarását okozza és annál megerőltetőbb, minél gyakrabban ismétlődik, mert az ember csak lassankint szokik ahhoz, hogy éjjel munkálkodjék, nappal aludjék. Ezért a vélemény az volt, hogy legegyszerűbb, ha a nappali és éjjeli szolgálat felváltása nem történik nagyon rövid időközökben és a szervezet működése minél ritkábban tétetik ki az átmenettel járó zavaroknak. A porosz közmunkaügyi miniszter újabb rendeletet adott a porosz államvasutaknak, melyben a vasuti szolgálat beosztására nézve sok oly rendelkezést tett, mely a szakkörökben általános érdeklődéssel találkozott és előreláthatólag más vasutaknál is követésre fog találni.

A rendelet lényeges intézkedései a következők:

A szolgálatot lehetőleg úgy kell beosztani, hogy egy hetes nappali és egy hetes éjjeli szolgálat váltsa fel egymást. Minden alkalmazottnak mindegyik heti munkaperiódus után 30—36 órai teljes pihenést kell engedélyezni, minél fogva elesik az, hogy bárki is a munkahét végén önmagát váltsa fel és 24 óráig egyfolytában tegyen szolgálatot. — Amennyire csak lehet, a heti turnuszváltásnak a szombattól hétfőig terjedő időben kell történnie, hogy a személyzet pihenőnapja minél gyakrabban essék vasárnapra. A felváltásnak rendszerint reggel 6 órakor, délután 2 órakor, este 6, illetve 10 órakor kell történnie. Téli időben a reggeli felváltás 7 órára állapítható meg.

A mozdony- és vonatkisérő személyzet szolgálatának természete nappalra vagy éjjelre való egyenletes beosztását többnyire nem engedi meg, azért a pihenő időre vonatkozó rendelkezés a személyzet ezen részénél nem tartható be mindig. Gondoskodni kell azonban, hogy e személyzet lehetőleg egyenletes időközben megfelelő és elégséget pihenőt kapjon. Okvetlenül nagyobb pihenőt kell azonban ezeknek az alkalmazottaknak adni akkor, ha azok háromszor vagy még többször egymás után az esteli 11 órától reggeli 5 óráig vagy még tovább terjedő időben teljesítettek szolgálatot.

Az alkalmazottak kisebb része amellet foglalt állást, hogy a szolgálati turnuszok felváltása ne hetenként, hanem 3—4 napi időközökben történék. A miniszter méltányolva az emellet szóló indokokat is, az egyes kerületi igazgatóságok beletartására bizza, hogy a turnuszváltás időpontját miként állapítsák meg.

Rendszerint az egy hétnél rövidebb időközű felváltás oly szolgálati helyekre korlátozandó, ahol a szolgálat annyira felelősségteljes és a személyzet tevékenységét szakadatlanul annyira igénybe

veszi, hogy egymásután következő hét éjjeli szolgálat a szolgálattevők közérzetét és az üzemen megkövetelt szellemi frissességét hátrányosan befolyásolhatná.

Azt is figyelembe kell venni ennél, hogy az alkalmazottaknak a helyi viszonyoknál fogva mennyire van alkalmuk magukat nappal kipihenhetni, ami kivált a nagy városokban alkalmazottaknál jön szóba.

Ha a turnuszváltás hetenként két ízben történik, a hét közepén való turnuszváltás nem jár hosszabb pihenővel, hanem ellenkezőleg, a személyzet önmagát váltja fel, vagyis pl. ha az éjjeli szolgálat turnusa bevégeződik, folytatólag egy nappali szolgálat következik és megfordítva. Ennek letelte után, ha az egyfolytában tett szolgálat 16 órát tett ki vagy azt meghaladta, nem a megállapított 8 órai minimális pihenő időt, hanem az újabb turnusz megkezdésének kitolása vagy néhány órára más munkaerővel való pótlása útján lehetőleg annál hosszabb pihenést kell adni.

Igy természetesen nem tartható fenn tovább az egyes igazgatóságoknál divó az a beosztás, mely szerint a turnuszváltásnál 12 órai nappali szolgálat folytatását képező 12 órai éjjeli szolgálat után 8 órai nappali pihenő, 8 órai délutáni és esti szolgálat, 8 órai éjjeli pihenő és 12 órai nappali szolgálat következik, mert így 48 óra alatt 32 óra esik a szolgálatra.

Egy másik szokásos munkabeosztás volt: 12 óra éjjel, ezt folytatólag 12 órai nappali szolgálat, 9 órai éjjeli pihenő, 9 órai reggeli és délelőtti szolgálat, 9 órai nappali pihenő, 9 órai éjjeli szolgálat, tehát 48 órából 30 órai szolgálat. Ezentúl ez nem engedhető meg többé, mert egymásután következő két rövid tartamu (a minimális 8 óránál csak kevéssel hosszabb) pihenő, ha csak mindkettő éjszakára nem esik, kielégítőnek nem tekinthető.

A miniszter utasítja végül a vasutigazgatóságokat, hogy a forgalmi szolgálatot végző tisztviselők kellő tartamu pihenőinek biztosítása végett megfelelő számú helyettesről is gondoskodjanak, akik aztán a hétközi turnuszváltozások után következő pihenőidő kitolásánál is felhasználhatók.

Minden céltudatos vasutasnak kötelessége a Magyar Vasutat terjeszteni.

LEVELEZÉS.

Brassó. (Fűtőházi állapotok.) Itt is olvastuk a 37. számban megjelent cikket a mozgónyszemélyzetről. Bárha minden szava igaz, mégis mi brassóiak boldogok volnánk, ha csak olyan volna a helyzetünk. Csak-hogy nálunk jobban nyuazzák a munkás bőrért. Ha valamelyikünknek délután 3 órakor kell elutaznia, akkor már reggel 7 órakor kell szolgálatra jelentkeznie. Az indulásig azután elszórakozhatik a géppel. Tisztíthat vasat, rezet, lámpát. Tömíthet nyakra-főre. Rendbehozhatja a kenőbeleket, elsétálhat az isten háta mögé olajat vételezni stb. stb. úgy, hogy evésre sincs ideje, még a kenyeret is utközben kell elköltenie.

Az uton azután egyfolytában tüzelnie kell és bizony gyakran megesik, hogy a pihenőjét még meg sem kezdte és máris küldik érte az értesítőt. És jaj a fűtőnek, ha nem megy tüstént szolgálatba, akkor úgy hull a büntetés a fejére, mint a záporosó. Nem is bírjuk elképzelni, hogy még eddig mind ki nem dültünk, bárha a fűtők betegállománya roppant nagy. És ez nem is csoda, 7—8 tonna szénelt tüzelni, ugyanannyit felvenni, 8—10-szer tüzet tisztítani, vizet vételezni, tüzet leszerelni, füstszekrényt kihuzni, mozgónyt tisztítani — még rágondolni is sok. Hiába kértük a főmérnök urat, hogy legalább a pernyetisztítástól meg a szénfelvétel alól mentene fel, oda sem hallgat, sőt a panaszkodókat még elbocsátással fenyegeti.

Ilyen állapotok mellett legfőbb ideje, hogy már orvoslás után nézzünk. Azért hát most is csak azt mondjuk: fűtők, szervezkedjétek!

Nagykanizsa. (A Déli vasut mentén.) Nem mulaszthatjuk el, hogy az összes tagtársainknak tudomásukra hozzuk, hogy itt kint, a kis emberek hazájában, ahol amugy

is csak a vasutasok alsóbb osztályának volt bátorsága ahhoz, hogy jogos sérelmei és követeléseinek megvalósítása céljából szervezkedjék, hogy ma már a viszonyok oly kitűnően fejlődnek, hogy a Déli vasut alkalmazottai mégis valahára tudatára ébredtek annak, hogy sem grófnak, sem szakállnak, sem pedig a szentkoronás szövetségnek hinni tovább nem lehet.

Jelen sorainkkal ismertetni kívánjuk, miszerint a déli vasut összes alkalmazottai közt mozgalom indult meg az iránt, hogy a szentkoronás szövetségből, minthogy édes ígérekkel magukat tovább áztatni nem hagyják, kilépésüket október hó 30-ig az alapszabályok 6. §-ának első bekezdése értelmében bejelentsek. Ez már nagyobb részben meg is történt, tehát az említett szövetségnek sem az altisztek, sem szolgáltagjai maradni nem fognak s ezeknek tulajdonképp része a Vasuti munkások országos szövetségének kötelékébe fog rendes tagként belépni.

E helyütt foglalkozni kívánunk a Déli vasut egy altiszt-gyakornoki kategóriájának, a pályafelügyező-gyakornokok súlyos sérelmeivel, amelyek már nekünk is feltűnőek és okvetlen foglalkoznunk kell velük.

Ha valaki mint pályafelügyező-gyakornok felvétetik, úgy az altiszt vizsgálata sikeres letételéhez van kötve, a pályafelügyezői szakvizsga pedig ettől számítva hat hónapon belül megkívántatik.

Ha a vizsgák jól sikerültek, az illetővel megszorodik az említett kategória létszáma és teljes 6, 7, sőt 8 évig is kénytelen gyakornoki minőségben szolgálni, míg az ismeretes csekély 960 korona évi fizetéssel és 216 korona lakbérrel pályafelügyezővé kinevezik, holott a Máv.-nál az illető gyakornokok két év után 1200 korona évi fizetéssel és 250 korona lakbérrel bírnak (megjegyzendő, hogy ez az V. osztály, vagyis a legkisebb lakbér) és kineveztetnek.

Érdekes, hogy az állomáskezelői, raktárfelügyezői és tolatási felügyezői gyakornokokat egy, de legkésőbb 1½ év után kinevezik. Már most miért épp a pályafelügyező-gyakornokok ily mostoha gyermekei a Déli vasutnak? Hat hónap alatt ők is megfelelnek az előírt vizsgáknak és teljesen szakképzett emberekké lesznek. Bárha nem is oly sablonszerű munkát végeznek, mint a fentebb felsorolt kartársaik, mégis ki vannak téve ama kellemetlenségnek, hogy 6—7 évet kell nekik mint gyakornokoknak eltölteniük, mely idő alatt egy fillér lakbér-illetményt sem élveznek. Már pedig ama csekély havi fizetésből, amely a mai drága megélhetési viszonyok között az élelemre is kevés, még a drága lakbért is kelljen fizetni 6—7 évig, bizony nagyon igazságtalan. Mire aztán kinevezik őket, a már fentebb felsorolt kartársaik, akikkel egyszerre kezdték a gyakornoki pálya szenvedéseit, már a fizetésben kétszer is előléptek.

Ugyan mi okuk van az illető vezető köröknek, hogy az említettekkel ily mostohán bánjanak?

Bizony, legalább a kinevezés tekintetében részesítenék a többiekhez hasonló bánásmódban.

Szabadka. (Október 10-ikére nincs szabadság.) Még el sem érkezett október 10-ike, amelyet megelőzőleg egy nappal már senki sem kaphat még csak egy órai szabadságot sem, már is megkezdtek a főnökségek a szabadság megtagadását.

Szabadkán Schoszek Ferenc raktárfőnök elbocsátott egy munkást, amivel ez egy napi szabadságot kért, hogy megjelenhessen egy bírósági tárgyaláson. A munkások között óriási felháborodást okozott ez az intézkedés annyival is inkább, mert a raktárfőnök az illető főnöki tenőrban durván szidalmazta. Ezért a raktár 80 munkása sztrájkba lépett. Erre azonban már a főnök maga is megszeppent, tárgyalni kezdett a munkások bizalmiférfiaival és kénytelen volt bocsánatot kérni és az elbocsátott munkást visszavenni.

Budapest nyugati. (A raktárkezelők helyzete.) A budapesti pályaudvarokon alkalmazott raktárkezelők mintegy másfél év előtt azon kérelemmel fordultak a kereskedelmi miniszterhez, hogy szabályozná munkaidejüket, állapítsa meg a raktári hivatalos órákat s mentené meg őket az egynéhány hirtelen gazdagodni vágyó spekulátor kapzsiságával szemben.

A raktárkezelők ezen kérvényükben szakszerűen és megdönthetetlenül beigazolták, hogy ez az embertelen és elítélendő emberkinzás, amit a raktárfőnökök egyes pályaudvarokon, de különösen a nyugati pályaudvaron, e néhány telhetetlen és falánk szállító érdekében a raktári személyzettel elkövet, semmivel sincs indokolva, mert sem az intézet, sem a kereskedővilág érdeke nem kívánja, hogy a raktárak reggel hat órától az éjnek soha meg nem állapítható időpontjáig nyitva álljanak. Semmivel sincs indokolva, hogy a raktárkezelők 16—18, néha 20 órát is egyhuzamban szolgálatot teljesítsenek, erre semmiféle szükség nincs.

A miniszterhez annak idején felterjesztett kérvényben ki van mutatva, hogy a szállítók napközben alig hoznak be valamit a pályaudvarokra, egész napon át a városból összegyűjtik a szállítmányokat s az esti órákban rohanják meg a pályaudvarokat úgy, hogy az egész napi forgalmakat az éjjeli órákban kénytelen a raktárkezelő lebonyolítani, míg ha a befuvarozás napközben történne, úgy este hat órára a legnagyobb pontossággal be volna fejezve az összes befuvarozott áruk átvétele.

A kereskedelmi világnak nem áll az érdekében azért, mert az az áru, amit a szállítók az esti órákban a pályaudvarokra befuvaroznak, aznap úgy sem lesz továbbítva, mert az áru csak másnap kerül tényleges elszámolás alá, tehát a kereskedőnek az nagyon mindegy, hogy áruja a szállító raktárában, vagy a vasut raktárában lesz-e éjjelre elhelyezve.

Az intézetnek pedig nem állhat érdekében, hogy egy ily fontos szolgálatot, mint amilyen az áru átvétele, ahol a legcsekélyebbnek látszó elnézésért vagy figyelmetlenségért az intézet óriási károkat kénytelen megtéríteni, agyoncsigázott, agyonkinzott személyzettel végeztesse. Hát lehet azt el is képzelni, hogy egy ember, ha még oly erős szervezetű is, ha reggel 6 órától este 10—11, sőt néha 12 óráig is szolgálatban van, az hasznos munkát végezhesen?

Mindezeket a kereskedelmi miniszter tanulmány tárgyává téve, a raktári személyzet jogos és méltányos kérését jogosan és méltányosan úgy szabályozta, hogy az évszakokra való tekintet nélkül reggel 7 órától este 6 óráig 1½ óra ebédidő megszakitással rendelte el a befuvarozandó áruk átvételét.

Az összes raktári személyzet nagy örömmel üdvözölte a kereskedelmi miniszternek ezen humánus és jóindulatu rendeletét s nagy volt az öröm Izráelben.

Igen ám, de a más fejével gondolkozó és protekciós raktárakat osztogató Zsiga ur megint fűtyült egyet (az a gyanunk, hogy valamely fűtyülős familiából származik) s megint a miniszter rendeletére fűtyült. Ő ugyanis úgy magyarázza a miniszter rendeletét, hogy a nyugati pályaudvaron lévő összes raktáraknak csak egy kapuja van, még pedig a „Frankl-féle vasudvarral” szemben s amit ezen a kapun 6 óráig befuvaroznak azt a raktárkezelőknek mind át kell venni, még ha az átvétel reggelig tart is.

Igy tehát a Zsiga ur fűtyülése szerint megint ott vagyunk, ahol mádi atyánkfia... akárcsak ne is fordultunk volna a miniszterhez s akárcsak ne is látott volna az ő rendeletere napvilágot.

Nem hihetjük azonban, hogy a miniszternek az lett volna csak célja ezzel a rendelettel, hogy ezt Zsiga ur félrefűtyülje; mi azt hisszük, hogy igenis a miniszter ezzel a rendelettel a raktári személyzetet az igazvonó állatok sorából az emberek sorába akarta emelni és a szolgálatával meglege-

dett személyzetet akart az intézetnek biztosítani s ha ez így van, minthogy ezt más-képpen el sem képzelhetjük, hogyan veszi tehát magának Zsiga ur a bátorságot, a miniszter rendeletét egyszerűen felrugni, azt egy házi rendelettel félremagyarázni, azt szemérmetlenül elferdíteni s a raktári személyzetet a miniszteri rendelet ellenére továbbra is embertelen módon sanyargatni s naponta 18—20 órai munkával agyonkinozni?

Amennyiben tehát sem a kereskedelmi világnak, sem az intézetnek nem áll érdekében, hogy a raktárak a miniszter által elrendelt zárórán túl is nyitva legyenek, önként felmerül tehát az a kérdés, hogy kinek áll hát érdekében ez az izléstelen emberkinzás? *A speditőröknek.*

De a raktárkezelők is tudni fogják, mit kell tenniük.

Zágráb. (*Mennyit ér egy emberélet?*) Még szeptember 17-én történt, hogy az 8162. sz. tehervonat elől egy munkás visszaugrott, de a másik vágányon járó motorkocsi, fellökte őt. Szerencsére nem esett semmi baja, mégis egyik társa a fellökött munkásnak odaszólt a motorkocsi vezetőjének, hogy jó volna, ha legalább jelzést adna, mert így könnyen megeshetik, hogy valakit agyongázol. No, hiszen meg is kapta erre a választ. A vezér ur azt mondta: „Eh, mit egy embert elgázolni annyi, mint egy kutyát elgázolni. Egyre megy.” Most tudjuk, mennyit ér egy emberélet. Ilyen vezérekre büszke lehet Pető ur. Az ő neveltje ez is.

Herkules-fürdő. A „Vasutas-Szövetség” című lap szeptember 22-diki számában egy névtelen valaki hosszadalmasan erősítgeti, hogy a vasutasoknak Herkules-fürdőt illető panasa mind alaptalan. Ehez már igazán bátorság kellett, de akár fogadott, akár fogadatlan prókatori fizetés jár ezért neki, *sulyosan vét ezzel a vasutasok ellen*, akiket méltatlanul ledorongol akkor, amidőn a hibás érdekszövetkezetet *tudva méltatlanul védi.*

Ezt a vasutasok jól felfogott érdekében jogáitva s kötelezve vagyok kijelenteni és azt, hogy úgy a saját közvetlen tapasztaltatom, mint a huszonhárom becsületes ember aláírásával bizonyított feljelentés kétségbeigazolta a következőket: hogy ott csupán azt a vasutast veszik ember-számba, akitől pénzkelhetnek; hogy ott már délelőtt 1/211 órakor hivatja Lob vendéglős a vasutasokat ebédelni ama fenyegetéssel, hogy később nem kapnak, mert „*vendégeket*” lesz dolga; hogy ott a kenyér és minden más étel mindig kevés és ugyanarra rossz, hogy sok vasutas egyáltalán nem ehetett ott, mert azt az esti maradékokból össze-öntögetett kotyvalékot, meg káposztaleveleket, a borbubelet ember képtelen megenni; hogy a vendéglős, a pincérek, a házmester és a nyelves házmesterné versenyt gorombáskodnak a vasutasokkal, üzik, hajtják, sarokba rekesztik, valósággal lenézik őket; hogy ugyanez a személyzet a panáskodó vasutasokat rendszerint: „*Ha nem tetszik, mehet!*” ráordítással torkolja le és a vadász-kompanista házmester meg *gyakran kilakoltatással* szokott fenyegetőzni; jó borralaló hiányában pedig a mankós beteget a negyedik emeletre szállásolja fel. A többi kisebb-nagyobb komiszkodásairól nem is szólva, ime: *ez az igazság.*

És erre mondja a rejtelmes cikkíró, hogy a vasutasok nem is kívánhatnak többet, mert hisz ők a borralaló adásától fel vannak mentve és *mert a betegalap-járulék csekély.* Persze, azt nem mondja, hogy mások meg nincsenek, amint nem is lehetnek borralaló-adásra kötelezve; és persze, azt sem mondja, hogy éppen ellenkezőleg, azért a csekély betegalap-járulékért a vendéglős vállalta el és így nagyon is kötelezve van minden odaült vasutast *tiszteletes emberhez méltóan ellátni*; nem ingyen teszi, ha teszi, megkapja a kikötött összeget, megkövetelheti tehát a vasutas, hogy Lob és összes érdek-társa a vállalt kötelezettségeket pontosan teljesítse, hisz ez egyebekben felül: becsület dolga.

Akik a ti filléreitekből huznak hasznót, azok az üzletemberek kötelesek benneteket támogatni azzal, hogy a Magyar Vasutást előfizetik.

Bacillusok a vasuti kocsikban.

Az emberiség küzdelme a ragályos betegségek ellen, ráterelte a tudományos kutatók figyelmét ama parányi lényekre, amelyek eme betegségek tenyésztői. Természetesen a tudományos kutatók feladata volt, eme parányi, szabad szemmel láthatatlan lények tartózkodási helyét kifürkészni és csak hosszas kutatás, vizsgálódás után sikerült a helyes nyomra akadni. A bacillusok főtanyája és tenyészhelye: *a por.* Különösen áll ez a tüdővész bacillusaira. És ha tekintetbe vesszük, hogy ezt a port a lélegzés alkalmával beszívjuk, akkor tudatában is lehetünk annak a veszélynek, amely a bacillusok révén az emberiséget éri. Szem előtt tartva ezt, sürgősen bizonyítékokkal igazolni, hogy a felkavart por jóval veszélyesebb a leülledett pornál. Így például: a mulatóhelyek, a tánctermekek, de különösen a vasuti kocsik, amelyekben a rázkódtatás és a légvonat folytán folytonos mozgásban, kavargásban van a por, igen veszélyesek az ott tartózkodókra nézve.

Egy amerikai orvos hosszú időn át tanulmány tárgyává tette a vasuti kocsik porát. A vasuti kocsik szőnyegeiről, az ülésekről, a kocsi falairól és levegőjéről szedett *por-mintákat* és ezeket görcsövi vizsgálat alá vette, majd pedig apró kísérleti állatkákba oltotta be a porban talált bacillusokat.

A kísérlet azt bizonyította, hogy a legtöbb és legveszélyesebb bacillusokat a kocsipadlót borító szőnyegek tartalmazták. És bármilyen különösnek, szinte hihetetlennek hangozzék, egyetlen egy esetben sem lehetett a szőnyegek porában tüdőveszbacillust találni.

Az üléseken és falakon talált porban már kevesebb volt a bacillus és az ezekkel beoltott 64 állatka közül csupán egyet tettek betegé a tüdővész bacillusai.

A legkevesebb bacillust a kísérletező orvos a levegőből összegyűjtött porban találta, bárha 96 beoltott állatka közül csupán egy vált tüdővészessé. Feltűnő számmal voltak azonban a légporban a tüdőgyulladást okozó pneumokokok találhatók, különösen a dohányzófülkékben.

A kocsikban található ivó- és mosdókészülékeken egy sereg kevésbé veszélyes bakteriumon kívül még a torokgyík bacillusait is észlelték. Feltűnő, hogy a tüdővész bacillusainak még oly kocsikban is alig lehetett nyomát találni, amelyek pedig állandóan fürdőhelyek felé közeledtek.

Azonban nem szabad szem elől tévesztetnünk, hogy amerikai orvosról van szó, aki a kísérletezéshez szükséges port nem a magyarországi kocsikból szedte.

Amerikában, ahol a személyszállító kocsik korántsem oly tulsufoltak, mint nálunk, de meg a kocsik tisztítása is más alapon történik, nagyon érthető, ha a fenti eredmény volt észlelhető.

Tessék az amerikai kísérletezőnek a Máv. kocsijaiból szedett porral kísérletét megismerni, akkor bizonyára más eredményre fog jutni.

Nálunk, ahol nemzetközi munkásvédelmi kiállításokat is rendeznek, nem veszik figyelembe sem az utasok, sem a vasuti személyzet érdekét. A kocsik melegágyai a bacillusoknak, kivételt csupán a termes kocsik képeznek. És az ilyen nagyon kevés embernek jut osztályrészül.

TÁRSADALOMTUDOMÁNY

A szocializmus alaptételei.

Irta Stern J.

(Folytatás.)

Sőt isnét csak az életviszonyok azok, amelyek ebben is mérvadók. És ha némely nagy lángészt egész életén át az inség és nyomor sanyargatnak, ki bizonyítja nekünk azt, hogy *ő csak az inség által és nem inkább az inség dacára* vált azzá, amivé lett? Nem ismer-e a történet számos elsőrangú tehetséges férfit, akik a boldogság és gond-

nélküliség verőfényében lettek nagygyá? Sőt azt állitanám, hogy a nagyképeségű embereknek, akiknek a nyomorral kellett küzdeniök, tehetsége is nagy csorbát szenvedett. Ki merné tagadni, hogy igen sok nagy tehetségű, lángészű férfiú korábbi vagy későbbi nélkülözések következtében halt meg idő előtt?

Az a nézet, hogy csak az inség teremt nagy embereket, épp oly képtelenség, mint az, hogy csak boldogtalan szerelem teremt szerelmi dalköltészetet.

Ugy mint tavasszal, mikor a nap enyhe sugarait árasztja mindenfelé, a csirák miriádjai fakadnak, ezernyi virágok kelyhei megnyílnak és pompás gyümölcsök érnek, épp úgy fognak a gazdasági télr következő szocialisztikus tavasz az elméleti és gyakorlati tehetségek ezrei fellendülni és kulturgyümölcsöt érlelni, amiből nekünk, kik még csak a kultura gyermekkorában, illetve társadalmi barbárságban élünk, fogalmunk sem lehet. Akkor majd teljesülnek a költőknek a messiásra, a megváltásra reménykedőknek az arany korszakról való álmái, amint az elődök egyéb más ábrándjai a modern technika által ténynyé váltak.

TIZENKETTEDIK TÉTEL.

A szocializmus úgy számol az emberekkel, mint amilyenek s nem mint amilyeneknek kellene lenniök.

Ha az emberek angyalok volnának, akkor a ti államotok helyes volna. Ezt a szellemes megjegyzést is gyakran hallani, ha valakit a szocialisztikus eszmével ismertetünk meg. Ha ezen logikai okoskodás tartalmát és élet szétbontjuk, akkor ugyancsak merő ostobaságnak bizonyul. Az egész szocializmus az emberi természet realiztikus felfogásán alapul. Éppen a szocializmus az, amely az emberekkel úgy számol, mint amilyenek. Ha az emberek angyalok lennének szükségletek nélkül, vagy pedig feltétlen urai hajlamaiknak és szenvedélyeiknek, nem kapzsiak, hanem igazságosak és humanusak, akkor mindannyian boldogok és jók lennének a kapitalista osztályállamban is. A tőke nem zsákmányolná ki a munkát oly mérték-telenül, a jómóduak önként egyenlitenének ki minden hiányt feleslegükkel, a munkásokat védő törvényeket nem kellene a munkásoknak annyira sürgetniök, mert ezeket a törvényhozások önként s minden külön befolyás nélkül alkotnák meg, ha ezen nagyságos és méltóságos testületek tagjai csupa Mihály, Ráfáel, Gábor stb. stb. nevű angyalok volnának. Ez esetben kétségtelenül már régóta meg volna a nemzetközi gyári törvényhozás. Másrészt pedig a felvidéki tótok, az osztrák és szászországi kéziszövő, a thüringiai játékkészítők, ha angyalok volnának, szintén boldogok lennének, habár nyomoruk a lehetőség végső határait már rég elérte; hogyha a munkások angyalok volnának, dacára a tizenkét és még több órai munkaidőnek és a nevetséges csekély munkabéreknek, mégis képesek lennének saját magukat és családjukat teljesen megfélemlően eltartani, gyermekeiket kiválóan nevelni és kiképezni, a művészetet és tudományt ápolni stb. Sokrates és Spinoza szegénységük dacára igen boldog és erkölcsös emberek valának; csak hogy az első az antik Athénben élt egészen más viszonyok között, mint mi, az utóbbi pedig nőtlen volt, nem voltak gyermekei, különben nekik is alig sikerült volna ezen szép tulajdonságaikat mindvégig megtartani.

Az osztályállam bölcsészei, moralistái, költői és papjai évezredek óta hirdetik az emberiségnek a békülékenységet, az igazságot, a szeretetet és egyéb szép dolgokat. Ma is még ugyanazt teszik, habár évezredek története, de különösen a jelenkor eléggé bizonyítja, hogy az egész erőlködés hiábavaló, hasztalan munka; igazolja, hogy minden vallásos, erkölcsös és széptudományu képzés az embereket nem javítja és hogy ők, kevés kivétellel, még ma is épp oly keményszívű egoisták, ugyanolyan haszonlesők és szenvedélyesek, mint hajdanában.

voltak stb. És miért? Azért, mert az emberek nem változhatnak, ha maguk a viszonyok nem változnak; mert az emberek természetüket nem változtatják, hanem csak a hajlamaik és tetteik javulnak, ha a viszonyok úgy alakulnak, hogy a rossz hajlamokra és tettekre hiányzik az inger és alkalom.

Ki az tehát tulajdonképpen, aki az emberekkel úgy számol, ahogy lenniük kellene és mégsem olyanok: a szocialisták-e vagy azok ellenségei?

(Vége következik.)

A déli vasutások fizetés-rendezése.

Vége az igazgatóság rendezte a Déli vasut kinevezett alkalmazottainak fizetését. Ha van e körül valakinek érdeme, így ez elsősorban a Déli vasut öntudatos munkáságának az érdeme. A passzív rezisztencia után kötött kollektív szerződés egyik legfontosabb kitétele, amely miatt akkoriban a tárgyalások négy ízben is megszakadtak, éppen az volt, hogy a munkásság nem állott el követelésétől, hogy kinevezett kartársainak fizetését is rendezzék. Igazolásaül ennek ide iktatjuk a kötött szerződés eme pontját szószentírti szövegben:

„A társaság úgy a magyar mint az osztrák vonalak kinevezett személyzete anyagi helyzetének javítása érdekében intézkedést tenni szándékozik és azt még ez év folyamán életbe lépteti.”

Ez a szerződés már 1907 április 5-én köttetett, az érdek a rendezés körül tehát nem Batthyányékat, hanem az öntudatos vasutas proletártársaságot illeti.

Itt közöljük az igazgatóság idevágó rendelkezését is.

7541/A sz.

A Körözvénytar 2. évi 23. számában megjelent, 1. évi június hó 16-án kelt 157. körözvényével (4733/A sz.) értesítettük, hogy a magyar vonalak kinevezett személyzetének illetményszabályozása a magyar kir. államvasutak illetménytáblázata szerint még ez év folyamán fog foganatosítani. Ezen elvi határozatnak végrehajtására társaságunk igazgatótanácsa f. évi szeptember hó 26-án tartott ülésében felhatalmazott bennünket, hogy ezen szabályozást — visszahatólag f. évi október hó 1-től fogva — léptessük hatályba; ezen szabályozásnál a magyar kir. államvasutak illetménytáblázatai kedvezőbb lakpénzeknek alkalmazásával fogunk alapul szolgálni és az új táblázatokba való besorozásnál esetleg előforduló egyes hátrányok a várakozási idők megrövidítése által fognak kiegyenlítettetni.

Az új illetmény- és lakpénztáblázatnak, valamint a besorozási táblázatoknak közhírré tétele rövid idő múlva fog bekövetkezni. Ez alkalommal azon biztos várakozásunknak adunk kifejezést, hogy a személyzet az eddig mindig bevált józan magatartását továbbra is meg fogja ővni. E körözvény tartalmáról az összes alárendelt személyzet értesítendő, mely célra annak különnyomatai mellékelve megküldetnek.

A h. vezérigazgató:
Brdm, s. k.

A HÉT ESEMÉNYEI.

Vasuti szerencsétlenségek. Nagykárolyból írják: Érkörtvélyes vasuti órház előtt az ott veszteglő személyvonatba beleütközött egy tehervonat. Az 1768. számú személyvonat Debrecen felől jött, Érkörtvélyesen csak feltételeken állott meg, mert nagyobb szőlőküldeményt raktak bele. A rakodás sokáig tartott, mert a személyvonat után indított tehervonat utolérte az órház előtt veszteglő személyvonatot és beleütközött. A személyvonat négy utolsó kocsija, amelyben szerencsére senki sem volt, darabokra szabdott, a tehervonat utolsó három kocsija pedig egymásra torlódott és szintén darabokra tört.

A személyvonat többi kocsijaiban ülő utasok közül tizen az összeütközés következtében több-később megsemmisültek. Három súlyosan sebesültje is van a katasztrófának, ezeket Nagykárolyba vitték. Egyikük, egy asszony, halálán van. A vállperece tört el és a tüdije felfuvaldott. A tehervonat zárfekezője, akit kihallgattak, azt mondta, hogy ő kétszáz lépésről észrevette a veszteglő személyvonatot, fékezett és sípolt is, a katasztrófát azonban nem tudta megakadályozni. A vizsgálatot azonnal megindították.

Barcsról írják, hogy a Déli vasut egyik tehervonata Szirácson, Daruvár mellett, a napokban éjjel kiestett. Két egyén halálosan és többen könnyen megsérültek.

Kaposvárról jelentik, hogy Kapronca és Gyékényes állomások között egy tehervonat kocsija kigyulladt.

Szerencsétlenség a sineken. Brescia olasz város közelében egy magánfogat, amelyben három ember ült, a vasuti ör integései ellenére is ráhajtott a pályatestre és a Velence felé jövő gyorsvonat elgázolta. A gyorsvonat nemcsak a kocsiban ülőket, hanem a sinekre került vasuti őrt is megölte.

Párisból jelentik, hogy a múlt hó 25-én, reggel, a brevali alagutban egy gyorsvonat mozdonya neki ment az előtte Páris felé haladó tranzatlanti vasuti társaság vonata utolsó mozdonyának. Hír szerint 15 ember megsebesült.

MULATSÁGOK.

Meghívó. A Vasuti Munkások Országos Szövetségének kecskeméti csoportja 1907. évi október hó 13-ik napján, Beke Imre kerthelyiségében, szerinti mulatságot rendez. Belépti díj: személyjegy 1 kor. 20 fill., családjegy 3 személyre 3 kor. Kezdeté este 5 órakor.

A szolnoki helyicsoport múlt hó 31-iki mulatságán felülfizettek még: Deutsch József vendéglős 6.— és Wachs Pál nyomdász 2.20. A tiszta jövedelem 118.40 kor. A vigalmi bizottság.

Szerkesztői üzenetek.

Raktárkezelő. Helyszűke miatt rövidíteni voltunk kénytelenek. Üdv!

Többeknek. Lapunkat az utóbbi időben oly tömegtelen anyaggal látják el olvasóink, hogy lehetetlen nyomban közlésre méltatnunk. Türelmüket kérjük; mind közlésre kerül.

Az Északi főműhely figyelmébe ajánljuk a most Szolnokról távozó Nagy Béla művezető urát, mert Szolnokon azt a kijelentést tette, hogy „a munkások mind gazemberek”.

Kiadóhivatali üzenetek.

Szűke István (Rákosszentmihály) felülfizetett 1 koronát.

Felelős szerkesztő: Faragó Dező.

Világosság Nyomtatás r. t. Budapest, VII. Nyár-utca 1.

HIRDETÉSEK.

E rovat alatt közöltékért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

Szenzáció a szabóipar terén.

Most, amidőn szabóiparosaink a mérték utáni rendelkezést megdrágították, a fővárosi sajtónak kötelessége pártfogásba venni ama cégeket, amelyek a drágaság dacára a régi és olcsó árak mellett igyekeznek a közönség igényeit kielégíteni. A szabóipar terén egy ilyen nélkülözhetetlen cég a „Hazai Versenyszabószó”. A cég, amely a modern technika vívmányaival nyitotta meg nagyszabású műhelyeit, VII., Thököly- (Csömöri-) ut 3. szám, 1. emelet, ki zárólag mértékszerűen uriruhák készítését fogja eszközölni. A „Hazai Versenyszabószó” vezetői, mielőtt nagyszabású műhelyeit megnyitotta, külföldi tanulmányokat végzett, hogy a megrendelő uriközönség igényeit, a páratlan egységes szabott ár mellett kielégítse. A „Hazai Versenyszabószó”, hogy kiterjedt megrendelő közönséggel birjon az egységes árendszert is életbeléptette s a mérték szerinti megrendelt férfiruhát, felöltőt vagy télikabátot a legfinomabb szövethől 30 korona árban állapította meg. E hallatlan olcsóság a szabóipar terén, valóban szenzációt fog kelteni. Hogy a vidéki uriközönség is ezen uriruhákat megrendelhesse, elhatározta, hogy bárkinek, aki levéllel a céghez fordul, gazdag minta kollekcióval egyetemben mértékvételi utasítást és dívatlapot szívesen küld ingyen és bérmentve.

Felhívom tisztelt elvtársaim becses figyelmét, hogy zálogházból kiváltott, valamint árverésen vett mindenféle órákat és ékszereket a legjutányosabb árban eladok

részletfizetésre is.

Készletek órajavításokat 2 évi jótállással, vidéki elvtársak részére is.

ROSENFELD FÜLÖP

Budapest, VII., Thököly-ut 17. szám.

Első Leánykiházasító Egylet mint Szövetkezet. (Gyermekek- és életbiztosító intézet.) Budapest, VI., Teréz-körút 40—42. Alapított 1863-ban. Folyó év szeptember havában 1.668,900 kor. értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1.349,800 kor. értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosítási összegek fejében 78.234 korona 62 fillér fizetett ki. 1907. év január hó 1-től szeptember hó 30-ig bezárólag 17.152,830 korona értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 14.625,930 korona értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosított összegek fejében a folyó évben 895,116 korona 27 fillér és az intézet fennállása óta 12.098,362 kor. 18 fillér fizetett ki. Ezen intézet a gyermek- és életbiztosítás minden nemével foglalkozik a legolcsóbb díjtételek és legelőnyösebb feltételek mellett.

Drága tej — olcsó tej.

Sokáig fenyegetőztek a tejnagykereskedők és a napokban be is váltották fenyegetésüket: feleltek a tej árát 5 fillérrel. Annait jelent ez, hogy a tej ára kicsiben vásárolva literenként most már 28—30 fillér lesz, azaz, hogy ezentúl a tejért évente és literenként 18—20 koronával mindenki többet fog fizetni, ami a szegény emberre nézve a mai általános drágaság mellett bizony elég nagy csapás. A sivar jövődönék ezt a sötét ködképet napsugárral aranyozza be a magyar királyi államvasutak fogyasztási szövetkezetétől nyert az az értesítés, hogy előnyös kötése révén mintegy 4000 liter kitűnő minőségű tejet az addigi 20 filléres, illetve házhöz szállítva 22 filléres árban bocsát tagjai rendelkezésére. E mennyiségből 4—500 liter még előjegyezhető. Előjegyzéseket elfogadnak a Podmaniczky-, Izabella-, Bethlen-utcai, továbbá a Hajtsár-uti, Kálvária-téri és ujbpesti árudák.

8 visitfénykép 1.50 frt.

- Kitűnő kivitelben! ■
- Feltűnő olcsó árak! ■

BODOR IMRE

fényképészeti műtermében

Budapest, VI., Király-utca 84.

Máv. jobbpárti Üzletvezetőségének állandó szállítója.

SCHMIED LÖRINC

BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-UT 17.

Dus választékú raktár url-, női- és gyermek-cipőkből, valamint mindennemű házi-cipőkből az alant felsorolt árakon:

Férfi vixos cugos cipők	— — —	frt 3.50, 4.50-ig
„ box fűzős vagy gombos	— — —	„ 4.50, 5.50 „
„ cugos	— — —	„ 4.50 „
Női zerge fűzős vagy gombos	— — —	„ 3.50, 4. — „
„ cugos	— — —	„ 3.30, 3.70 „
„ box fűzős vagy gombos	— — —	„ 3.50, 4.50 „
„ chevreaux fűzős vagy gombos	— — —	„ 4. —, 5. — „
Gyermekcipők	— — —	1.20 frtól feljebb

Halina és bőrcsizmák. Fájós és szenvedő lábakra nagy gondot fordítok.

Vidéki megrendelések mérték vagy minta szerint pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Vasutak árendésményben részesülnek.

MAGYAR VASUTAS

ZSEBNAPTÁR

1908 ■ 1908

ÁRA 30 FILLÉR.

És figyeljétek el vasutasok, hogy mindemellát a naptár összeállítása csak gyerekek volt ahhoz a munkához képest, ami még hátra van és az: a naptár terjesztése. Ez a munka reátok vár vasutasok! A ti feladatotok a naptár terjesztésével bibelődni és oda hatni, hogy a naptár minden vasutas zsebében helyet találjon. Tegyetek meg ez irányban minden lehető, az által is biztositjátok már eleve, hogy a jövő évi naptárunk még az ideinél is fényesebb kiállításban forogjon a százezernyi vasutasság közelén.

Vasutasok! Ne vegyetek más naptárt, csak a „Magyar Vasutas Zsebnaptár”-t 1908-ra.